

Анізотропія провідності в електрон-опромінену *n*-InSeКовалюк З.Д., *професор*;Мінтянський І.В., *старший науковий співробітник*;Савицький П.І., *старший науковий співробітник*Інститут проблем матеріалознавства НАН України, Чернівецьке
відділення, м. Чернівці

Енергетичні зони, які формують край фундаментального поглинання InSe, мають тривимірний характер і в ідеальному випадку анізотропія електропровідності $\sigma_{\perp C}/\sigma_{\parallel C}$ повинна бути низькою та не залежати від температури. Однак, серед шаруватих напівпровідників A^3B^6 саме для селеніду індію відомо про високу анізотропію ($10^2 \div 10^5$) та різні механізми електропровідності впоперек шарів. Це пояснюється існуванням порушень послідовності чергування шарів, що є місцями стоку домішок, приводять до формування енергетичних бар'єрів між шарами та пониження $\sigma_{\parallel C}$.

Відомо, що інтеркалюванням чи легуванням різними домішками можна змінити величину $\sigma_{\perp C}/\sigma_{\parallel C}$. Тут ми вперше повідомляємо про вплив на анізотропію провідності *n*-InSe опромінення високоенергетичними електронами (енергія – 9,2 МеВ, флюенс – 10^{14} е/см², доза – 30 кГр). Виміри проводили в температурній області 80÷400 К. Відповідні компоненти провідності вивчалися до та після опромінення для зразків з однієї монокристалічної шайби без перепаювання контактів, а їх типові розміри складали $10 \times 2,5 \times 0,8$ ($\sigma_{\perp C}$) та $5,0 \times 3,0 \times 0,6$ мм³ ($\sigma_{\parallel C}$).

Результати експериментів показали, що для вихідного *n*-InSe компонента $\sigma_{\parallel C}$ дуже слабо росте з температурою у діапазоні 80÷300 К, а анізотропія провідності при температурі рідкого азоту становить $\sim 1,0 \cdot 10^4$ та незначно знижується зі збільшенням температури. Це пов'язано з тунельним механізмом струмопереносу впоперек шарів. Опромінення електронами приводить до різкого зменшення $\sigma_{\parallel C}$ при низьких температурах. Як наслідок, анізотропія електропровідності зростає і набуває екстремально високих значень ($\geq 10^6$ при 80 К). Співставлення теоретичних та експериментальних кривих проведено на основі моделі змішаної провідності, що включає 3D та 2D електро-ни. Моделювання показало, що температурні зміни $\sigma_{\perp C}/\sigma_{\parallel C}$ для опромінених кристалів можна пояснити комбінованим впливом тунельних та активаційних бар'єрів.